

Läsliv

2015 #4

Det ska
vara enkelt
att läsa

EN TIDSKRIFT FRÅN MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER

5

böcker till
jul och nyår

Anne-Marie Körling,
ny läsambassadör:

**”Vi måste dela
med oss av våra
läsupplevelser”**

LYCKAT PROJEKT: VÄRMLANDS FOLKBLAD SATSAR PÅ TALTIDNINGEN

Tidningar är det nya svarta

I dag finns det exklusiva tidskrifter som handlar om inredning och trender, coola magazine som innehåller smala nischade grejer och nyhetstidningar. Och vet ni, MTM har tidningar om det mesta. Punktskriftstjänsten erbjuder skraddarsydda lösningar där folk får beställa artiklar ur tidningar som **Hifi & Musik** och **Allt om resor**. Och vi har punktskriftstidningar om olika ämnen till exempel schack.

Vi har även taltidningar som innehåller radioreportage för både vuxna och barn.

Sedan nyår har vi även en tidning om lättlästa böcker samt **8 Sidor**, vår lättlästa nyhetstidning som nu finns som taltidning i Daisyformat och snart troligen i punktskrift.

Vi har också ett finger med i spelet när det gäller dagstidningar som taltidningar. Vi upphandlar och står för den tekniska utvecklingen på läsfronten medan tidningarna står för innehållet.

I det här numret av **Läsliv** ger vi dig en inblick i delar av MTM:s tidningsvärld. Välkommen in!

Ha en riktigt skön jul!

Lena Boqvist
redaktör

MTM har tidningar om det mesta.

INNEHÅLL DECEMBER

- 3** Nytt från MTM
- 4** Värmlands Folkblad satsar på taltidningen
- 7** Nyheter i korthet
- 10** Tema lättläst: 8 Sidor och boktips
- 14** Amypris: Jenny Edvardsson
- 17** Barn & ungdom: notiser
- 18** Porträttet: Mikaela Nilsson
- 21** Svenska Daisykonsortiets konferens
- 22** 5 frågor till Anne-Marie Körling
- 23** Tidsfördriv
- 24** Boktips: Julgodis och sagor

Läsliv ges ut av Myndigheten för tillgängliga medier. Citera oss gärna men ange källa. **December 2015 nr 4. Utgivning:** 4 nr/år. Nästa nummer kommer ut i mars 2016. **Ansvarig utgivare:** Roland Esaïasson. **Redaktör:** Lena Boqvist, lena.boqvist@mtm.se. **Grafisk form:** Oktavilla. **Layout:** Carina Gerdin, Marita Forsberg. **Redaktion:** Lena Boqvist, Katarina C. Carlsson, Carina Gerdin, Anna Gustafsson Chen, Marita Forsberg, Camilla Batal. **Tryck:** Lenanders Grafiska. **Adress:** MTM, Box 5113, 121 17 Johanneshov. **Kostnadsfri prenumeration:** Registrera dig via lasliv@mtm.se. Finns som tryckt version, taltidning samt på mtm.se. **Telefon till växel:** 08-580 02 700. **Internet:** www.mtm.se. **ISSN:** 2001-7103. **Omslagsfoto:** Stefan Tell (på bilden Anne-Marie Körling).

Vi gratulerar talboken som fyller 60 år. Det firar vi med att konstatera att det finns mer än 110 000 digitala talböcker i Legimus och att över 90 000 användare redan har hittat denna guldgruva.

Roland Esaiasson, generaldirektör MTM

Vilken bok önskar du dig i julkapp?

Anton Stridh, studerande, Hågerstensåsen:

– Börje Salming's bok, *Salming: legendaren nr 1*. Det är ju en hockeylegend så det är ju alltid kul att få en inblick i hans karriär.

Meri Helena Forsberg, ordf. Internationella föreningar för invandrarkvinnor, Hågersten:

– Den senaste boken av årets nobelpristagare Svetlana Aleksijevitj, *De sista vittnena*. Den verkar väldigt intressant.

Jasione Duckett, floristevlev, Blackeberg:

– *The Flower Recipe Book* av Alethea Haramopolis och Jill Rizzo. Den tipsar om hur man gör blomsterarrangemang.

Kalle Stringberg, Akademi-bokhandeln, Farsta:

– *Record stores* av Bernd Jonkmans. Den handlar om en snubbe som har åkt jorden runt och dokumenterat skivaffärer i text och foto. En riktig "coffee table book".

Utskick av taltidningar samordnas

MTM har fått i uppdrag att samordna och effektivisera distributionen av Sveriges 50 läns- och kommuntaltidningar. Det innebär att de tidningarna kan skickas till prenumeranterna över internet istället för som i dag via post på CD-skiva. Innehållet i tidningarna kommer inte att förändras.

Fördelen för läsarna är att de får tidningarna snabbare och att de kan använda samma apparat eller app som redan i dag används för att läsa dagstidningarnas taltidningar.

Regeringen beviljar MTM 1,6 miljoner kronor för att kunna genomföra uppdraget som ska redovisas senast den 31 december 2016.

FOTO: ELLIOT ELLIOT

Ny broschyr om talböcker

Dyslexi är den vanligaste orsaken till att elever är berättigade till talböcker. MTM har nu tagit fram en ny broschyr om att arbeta med talböcker i skolan. Den innehåller både aktuell forskning och exempel från verkligheten.

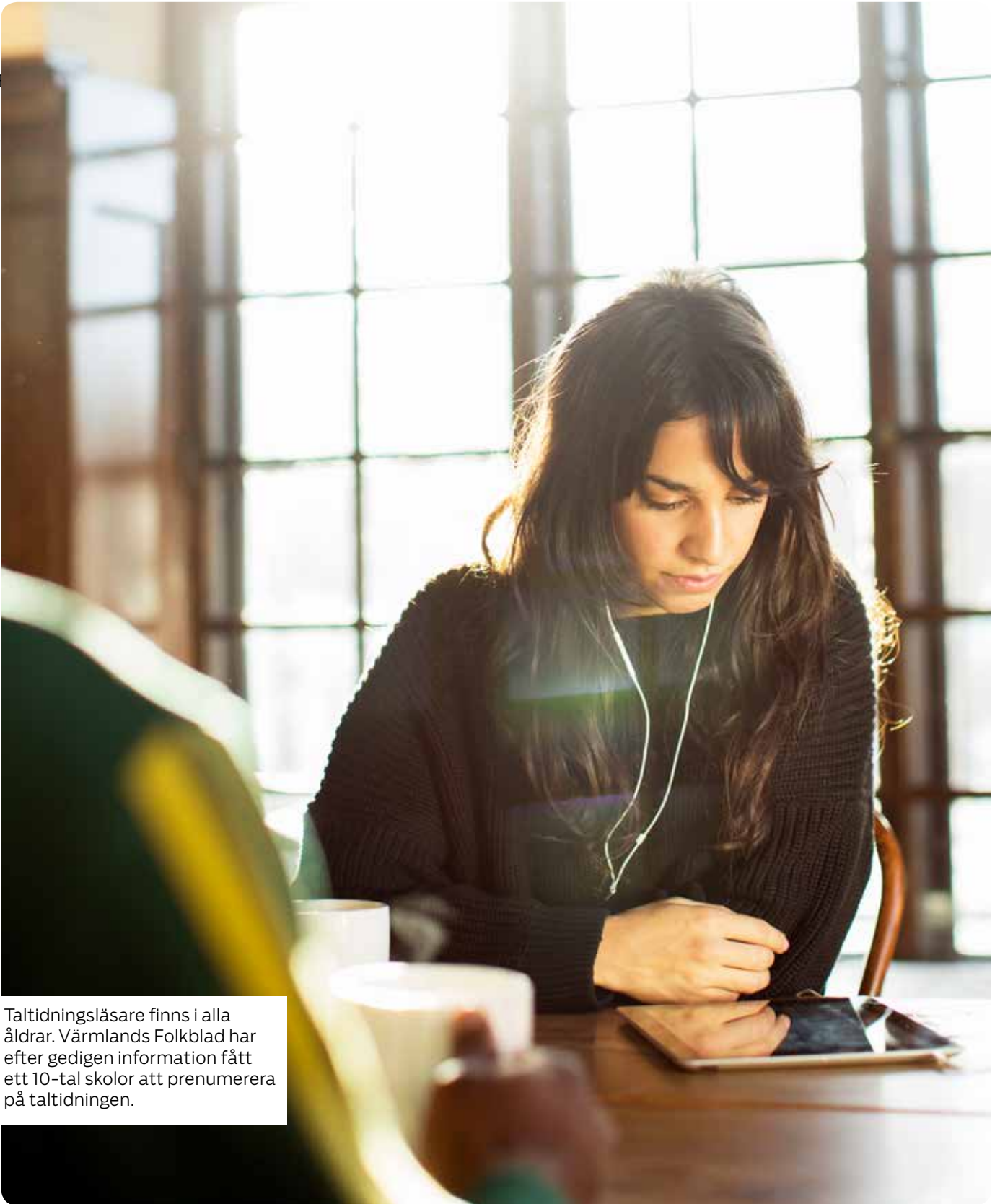
Broschyrens namn är "Arbeta med talböcker i skolan – för dig som möter elever med dyslexi och andra läsnedsättningar".

Broschyren finns att beställa på mtm.se.

"Alla väljare" lever vidare

MTM har fått i uppdrag att fortsätta driva webbplatsen "Alla väljare – en lättläst sajt om politik och val" under 2016. Det är den lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor som gör "Alla Väljare".

Taltidningsläsare finns i alla åldrar. Värmlands Folkblad har efter gedigen information fått ett 10-tal skolor att prenumerera på taltidningen.

Värmlands Folkblad har lyckats lansera sin taltidning till både äldreboenden och skolor runt om i länet. Knepet är personliga besök, tydlig information på webbplatsen och ett målmedvetet informationsarbete.

TEXT MARIA KIMBERG FOTO APELÖGA

Värmlands Folkblad satsar på taltidningen

– **D**et finns inga genvägar, det är bara hårt arbete som gäller. Men resultatet är verkligen värt ansträngningen! säger Ulrika Obstfelder Peterson, VD på Värmlands Folkblad, VF. En tidning som genom enträget och målmedvetet informationsarbete har fått allt fler att börja läsa VF som taltidning.

Värmlands Folkblad i Karlstad driver sedan hösten 2014 ett projekt som går ut på att marknadsföra och informera om sin taltidning. Projektet drivs med stöd av Taltidningsnämnden inom MTM, Myndigheten för tillgängliga medier. I år får fyra tidningsföretag extra marknadsföringsstöd och VF är en av tidningarna.

– Innan vi gick in i det här projektet hade vi egentligen inte tänkt så mycket kring taltidningen, den hade bara alltid funnits där. Men när vi nu började arbeta målmedvetet så såg vi att det fanns mycket

att göra, också många små enkla förändringar, säger Ulrika.

Projektpengarna från Taltidningsnämnden gjorde det möjligt för Värmlands Folkblad att anställa en projektledare, Malin Tömmernes. Hon hade sedan tidigare ett vikariat på prenumerationsavdelningen.

– Vi började med att uppdatera hemsidan, där fanns inte taltidningen med som prenumerationsalternativ, säger Malin, som så här i efterhand tycker att det känns lite pinsamt ...

Sedan satsade de hårt på att utbilda den egna personalen. Prenumerations- och säljavdelningarna specialutbildades, och alla i huset skulle veta vad taltidningen är, och hur den kan läsas.

– Alla visste inte ens att vi hade en taltidning. Många kände inte till att den kan

Vi började med att uppdatera hemsidan. →

FOTO: MARIA KIMBERG

Satsar. Projektledare Malin Tömmernes och VD Ulrika Obstfelder Peterson.

Många gillar att läsa taltidningen på surfplatta.

läsas i DAISY-spelare eller app. När vi var klara med utbildningarna kunde alla svara på frågor kring taltidningen.

I nästa skede startade det verkliga informationsarbetet, att nå ut till prenumeranterna. I projektets första del hade VF bestämt sig för att satsa på äldre och synskadade. Projektledaren Malin började åka runt till äldreboenden, intresseorganisationer och bibliotek. Inget av kommunens äldreboenden prenumererade på taltidningen tidigare, men nu efter kampanjen är 12 av 15 äldreboenden prenumeranter.

– Det är jätteroligt, några av dem har numera som morgonrutin att tillsammans lyssna på taltidningen till frukost, berättar Malin.

– Det är verkligen så att de personliga besöken ger bäst resultat. Vi har ju gjort utskick, annonserat i vår egen tidning, i radio, och på stora skyltar utomhus också. Men det är när vi på VF träffar folk ute, och visar spelare och app, som de blir intresserade. Vi har också träffat många genom att vara med på marknader och mässor, numera har vi alltid med en DAISY-spelare när tidningen deltar i någon marknadsaktivitet.

Under förra hösten åkte Malin Värmland runt och informerade, ett tråget arbete som gav resultat. Antalet nya prenumeranter

ökade med 42 personer på fyra månader, en nettoökning på 37 procent. Totalt har tidningen i dag cirka 115 prenumeranter på taltidningen. Trots att siffrorna kan tyckas låga så tillhör man därmed de tidningar som har flest antal taltidningsläsare i förhållande till den tryckta tidningen. I år ligger siffran på 0,74 procent taltidningar/tryckt tidning. Målet är att öka till 1 procent nästa år.

Under 2015 har projektet fortsatt, i år har man istället riktat in sig mot unga dyslektiker, vilket har visat sig vara en tuffare utmaning. Det har varit svårare att nå ut, och inte alls självklart vart man vänder sig för att få kontakt. Genom att intervjua flera enskilda dyslektiker har man dock fått värdefulla kunskaper. Malin har också träffat specialpedagoger, rektorer och lärare.

– Vi har lärt oss massor, bland annat hur mycket man använder papperstidningar i skolan, och hur svårt det då kan bli för dyslektiker. Att välja ut och analysera en artikel i dagstidningen är inte lätt för en person med läsnedsättning. I skolan passar appen med taltidningen väldigt bra.

Numera har ett 10-tal skolor i Värmland en prenumeration på taltidningen, tidigare fanns den bara på någon enstaka skola. Totalt har VF fått 19 nya prenumeranter

genom årets kampanj.

Men det finns många presumtiva taltidningsläsare kvar att bearbeta. Uppskattningsvis finns det i Värmland runt 14 000 människor med någon form av läsnedsättning.

– Tidningsbranschen är ju i en enorm förändring, så en stor del av vårt fokus har legat på att utvecklas för att förbättra lönsamheten.

– Men jag ser också att vi mediehus har en stor och viktig roll i den demokratiska utvecklingen. Jag oroar mig över de stora grupperna så kallade ”nyhetsundvikare”. Det finns så många i dag som tar till sig texter som inte är sakliga eller kritiskt granskade.

– Här spelar vi en stor och viktig roll. Och genom projektet har vi lärt oss att se på taltidningen som en av flera viktiga kanaler i vårt utbud, säger Ulrika Obstfelder Peterson. ●

VAD ÄR EN TALTIDNING?

I Sverige finns i dag 113 dagstidningar som taltidning. Alla personer som har en läsnedsättning kan prenumerera på en taltidning. Det gör man genom att vända sig direkt till den tidning man vill prenumerera på.

Tidningen kan läsas direkt i en DAISY-spelare, dator eller app i mobil eller surfplatta. DAISY-spelaren ingår i prenumerationen och lånas kostnadsfritt.

Taltidningen har samma innehåll som papperstidningen. Det går att bläddra mellan de olika avsnitten i tidningen, till exempel nyheter, kultur och sport. Taltidningen finns tillgänglig samtidigt som papperstidningen. Till taltidningens används en syntetisk röst. Det är Taltidningsnämnden, ett särskilt beslutsorgan inom MTM, som ger ekonomiskt stöd till de dagstidningar som ger ut sin tidning i anpassat format för personer med läsnedsättning.

Det är också Taltidningsnämnden som delar ut de projektmedel för marknadsföring som bland andra Värmlands Folkblad fått del av.

Läs mer om taltidningar på mtm.se

Ny chef på LL-förlaget

Ingela Skantze tillträdde som chef på LL-förlaget den 26 oktober. Hon har jobbat i bokbranschen länge och har bland annat varit VD och förlagschef på Gothia förlag, marknads- och försäljningsdirektör på Natur och Kultur och förläggare på Liber.

TEXT KATARINA CARLSTEIN CARLSSON **FOTO** CARINA GERDIN

Hur vill du sätta din prägel på LL-förlaget?

– Det som slog mig när jag började på LL-förlaget var vilken bred och fin utgivning förlaget har. Det är allt ifrån spännande ungdomsböcker till stora kända klassiker. En utgivning att vara stolt över. Det ska vi givetvis fortsätta med. Jag hoppas på att kunna bidra till att förlaget och dess utgivning blir än mer känt på marknaden så att fler upptäcker och får tillgång till kvalitativ litteratur som lättläst.

Har du något boktips inför juledigheten?

– Jag måste slå ett slag för vår klassikerserie där Vilhelm Mobergs *Utvandrarna* är den senaste. *Utvandrarna* gavs ut första gången 1949 men den är i allra högsta grad aktuell även i dag. Läs!

Har du en ”drömbok” som du skulle vilja ge ut i Lättläst format?

– Det är nästan omöjligt att välja en med tanke på att det finns så otroligt många bra böcker som borde tillgängliggöras för alla. Men, det är klart, det skulle vara roligt att varje år kunna ge ut årets nobelpristagare i litteratur i en lättläst utgåva. Det vore något! ●

Ett tjugotal personer har samlats för att testa MTM:s nya design på legimus.se. Gruppen kallar sig Begripsam och träffas några gånger per termin för att testa tjänster och produkter åt olika företag, myndigheter och organisationer.

TEXT OCH FOTO MARIA O'DONNELL

Proffsiga testare av produkter

Frida Lundin, 32 år, är en av testarna på Runö folkhögskola nordost om Stockholm. Hon pluggar till byggnadsingenjör på KTH och har också Aspergers syndrom och ADHD.

– Det roligaste testet vi gjort hittills var när vi testade hemsidor med ögonrörelser. Det visade sig att jag var ett extremexempel. Mina ögon fixerade 700 punkter på en hemsida innan jag visste vad jag skulle göra härnäst. En bra hemsida behöver jag bara fixera 30 punkter på. För mycket information på en hemsida tar alltså inte bara mycket tid för mig, utan också väldigt mycket energi. Det skapar frustration.

Begripsam är ett treårigt projekt finansierat av Allmänna arvsfonden. Det syftar till att utveckla kunskap och arbetsformer för att kunna förbättra kognitiv tillgänglighet. Alla testpersonerna har något slags kognitiv funktionsnedsättning och de får ersättning när de arbetar med testerna. Frida berättar att arbetet som testare lärt henne mycket om henne själv, men också om andra, hur olika funktionsnedsättningar kan vara.

– När vi gjorde testerna med ögonrörelser och hemsidor märktes det att testarna med Asperger drogs till allt innehåll på sidan medan de med dyslexi drogs mer till bilderna. Testarna med ADHD ville bara att det skulle gå snabbt.

Testarbetet är väl organiserat. Testarna sitter i fyra olika grupper i enskilda rum. De arbetar med de

uppgifter som MTM gett dem. MTM vill bland annat veta om det går lättare att ladda ner en bok nu med den nya designen än innan.

– Att få respons på det här sättet är oerhört värdefullt för vårt utvecklingsarbete, säger Maria Lindeberg från MTM

Testarna är klara och återkoppling sker muntligt direkt efteråt. Det kommer också att komma en skriftlig rapport.

Efter en kort paus ska de fortsätta att jobba, nu med företaget Funka. ●

Frida Lundin var en av dem som testade nya legimus.se.

Testerna av nya legimus.se visade bland annat att det var svårt att förstå hur de olika nedladdningsalternativen av talböckerna fungerade. Dessa instruktioner ändrades efter testerna.

Under våren 2015 lät MTM också Begripsam testa appen Legimus. Efter de testerna tillkom nya funktioner i appen. Bland annat kan läsarna nu välja olika färger i gränssnittet och få mer information om böckerna.

Nedladdnings- toppen

De mest nedladdade talböckerna 2015

1 **Järnblod** **T P**
av Liza Marklund

2 **En mörkare himmel** **T**
av Mari Jungstedt och Ruben Eliasson

3 **Bombmakaren och hans kvinna** **T P**
av Leif G.W. Persson

4 **Det som inte dödar oss** **T**
av David Lagercrantz

5 **Alla kan se dig** **T**
av Anna Jansson

6 **Blå stjärnan** **T**
av Jan Guillou

7 **Den gränslöse** **T**
av Jussi Adler-Olsen

8 **Stalker** **T P**
av Lars Kepler

9 **Avdelning 73** **T**
av Sofie Sarenbrant

10 **Helveteselden** **T P**
av Karin Fossum

Fler talböcker på samiska

Genom utbyte med Norge och Finland har MTM i år kunnat utöka beståndet av talböcker på samiska. För närvarande finns 16 titlar på nordsamiska, två titlar på lulesamiska och en titel på sydsamiska att ladda ner via Legimus. Bland författarna finns både samer som till exempel Kirsti Palitto och Nils-Aslak Valkeapää, och icke-samer som August Strindberg och Rosa Liksom.

Brukarrådet

MTM:s nya brukarråd hade sitt första möte i oktober. Tanken är att få ett närmare samarbete med användarna så att MTM kan utveckla sina tjänster. Rådet består av representanter för Synskadades riksförbund, Sveriges dövas riksförbund, förbundet Sveriges dövblinda, Riksförbundet Attention, Afasiförbundet, Dyslexiförbundet FMLS, FUB, Nationella skolbiblioteksgruppen och Sveriges länsbibliotekarier.

Nya riktlinjer från IFLA

IFLA, den internationella biblioteks federationen, har tagit fram nya riktlinjer för arbetet med bibliotekstjänster riktade till personer med dyslexi.

Riktlinjerna består av förslag på hur man kan göra biblioteket mer användarvänligt för dyslektiker, och innehåller gott om goda exempel på hur bibliotek runt om i världen arbetar.

MTM har översatt direktiven till svenska och de kommer att finnas tillgängliga i början av 2016.

FOTO: FREEPIK.COM

Ur MTM:s arkiv

Talbokslit förr

Slit och släp och ett evigt lyftande! Lennart Björk och Christer Gillfors tömmer, packar upp, kontrollerar och packar ner talböcker ur den på 1980-talet aldrig sinande ström av återlämnade talböcker som dagligen anlände till dåvarande TPB. Ett arbete det inte längre finns behov av.

FOTO: APELÖGA

I 8 Sidor får text och bild lika stort utrymme. Framsidan jobbar man särskilt med.

Leffe på Kungsholmens dagcenter tycker till om 8 Sidor tillsammans med sina kamrater (nästa uppslag).

Tidningsmakare. Agnes Sauter, Bengt Fredriksson och Ulrika Åling på 8 Siders redaktion.

Vad skiljer den lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor från andra nyhetstidningar? Meningarna är kortare och skribenterna undviker svåra och ovanliga ord. Och i 8 Sidor har bilden en central plats.

TEXT KATARINA C. C. **FOTO** CARINA GERDIN

Bild och text samspelar i tidningen 8 Sidor

– I 8 Sidor ska det finnas en ingång på sidan som får läsaren att stanna upp. Text och bild är lika viktiga. Alla ska hitta något intressant, tycker redaktionen!

– Ofta hittar vår bildredaktör Ulrika en bild vi vill ha med i tidningen. Sedan skriver vi en text som passar. Det är svårare att göra tvärt om – det går inte att ha texter utan fungerande bilder. Bildtexten är också väldigt viktig, den ska hjälpa till att tolka bilden, berättar Bengt Fredriksson som är journalist.

För att tidningen ska ha bra balans bör det vara ungefär lika mycket text som bild, lika många män som kvinnor, både porträtt och händelsebilder. Ibland består "bilden" av ett kollage av bilder. På så vis blir en händelse tydligare.

– Jag tänker att om läsaren har sett bilden, läst rubriken och kanske bildtexten, då har vi kommit långt, säger Ulrika.

– Läser de sedan hela texten är det väldigt roligt!

Framsidan kräver särskild omsorg. Den ska innehålla en mix som lockar till läsning. Det får inte bara vara elände.

– Då reagerar läsarna med ilska, säger journalisten Agnes Sauter.

Bilden vi har framför oss är brutal. Där finns döda kroppar, men de är övertäckta. Den visar en människa i sorg, utan att personen som sörjer blir utsatt för närgångna blickar. Polisen bakom visar att det är en pågående konflikt, inte en enstaka händelse.

– När vi valde den här bilden hade vi en annan att välja mellan, en med begravning. Men den hade signalerat att något var avslutat. Begravningar väcker också en annan sorts känslor, som blir mer personliga.

Vi pratar också om bilden på den syriska pojken Alan, och hur redaktionen funderade kring publicering.

8 Sidor är MTM:s nyhetstidning på lättläst svenska. Den kommer ut en gång i veckan.

Det är elever i grundskolan, personer med utvecklingsstörning, invandrare och många andra människor som har svårt att läsa en vanlig dagstidning som läser 8 Sidor.

8 Sidor finns som taltidning och planeras att ges ut i punktskrift. Då blir det Sveriges mest tillgängliga tidning!

– Efter diskussioner på redaktionen valde vi att visa en bild på webben, den när en hjälparbetare bar Alan från platsen. Bilden visade händelsen, sorgen, men också att någon brydde sig.

– Senare publicerade vi bilden på Alan när han ligger livlös på stranden, men då handlade texten om vilken reaktion bilden har fått, i Sverige och övriga världen.

Eftersom tidningen kommer ut en gång i veckan gäller det ibland att hitta nya

vinklar på en nyhet, förklarar Bengt.

– Och så försöker vi undvika de traditionella ”gubb-bilderna”.

Ett exempel är i rapportering från Nobelpriset, då har vi hellre en bild på en uppfinning än bara på personen.

– Det sista vi gör innan tidningen går till tryck är att se noga på hela uppslagen. Fungerar till exempel rubrikerna tillsammans? Ordbilder är också en sorts bilder, avslutar Ulrika. ●

8 Sidor inspirerar daglig verksamhet

Redaktionen på Kungsholmens dagliga verksamhet tycker till om 8 Sidor.

TEXT KATARINA C. C. FOTO CARINA GERDIN

På nionde våningen, med vidunderlig utsikt över Stockholm, finns Tidningsgruppen för Kungsbladet. Det är en tidning som görs av Kungsholmens dagliga verksamheter. 8 Sidor är en inspirationskälla, och gruppen har gjort studiebesök på 8 Siders redaktion. Åse, som är handledare på Kungsholmens dagliga verksamhet, berättar att 8 Sidor är viktig för deras verksamhet.

– Vi läser minst två artiklar, gärna fler, ur 8 Sidor varje vecka. Sedan pratar vi och letar ofta vidare på webben efter mer information.

Gruppen väljer vad de tycker är intressant att läsa och prata om. De jobbar tätt tillsammans. Ibland gör de också intervjuer och studiebesök. Deras frågor har fört dem till Stadshuset och bakom scenen på Cirkus. Sedan skriver de rent inspelat material, och jobbar fram artiklar.

Då sitter de tillsammans runt det stora redaktionsbordet. Peter gör färgstarka illustrationer, datorbaserade. Och så är de flitiga med kameran.

Ibland producerar de temanummer. Ett handlar om demokrati och delaktighet.

– Vi har pratat om ordet tillgänglig, till exempel. Det är ett ord vi ofta stöter på, men vad betyder det egentligen, för oss här i gruppen? förklarar Åse.

Vad är bra med 8 Sidor undrar jag?

Bra att sidorna har olika färgmarkeringar.

Leffe läser gärna om sport.

Bengt har läst 8 Sidor i mer än 30 år!

– Det är bra att sidorna har olika färgmarkeringar högst upp, berättar Peter. Då blir det enklare att hitta de texter man är intresserad av. Sport är till exempel orange.

– Vi har frågat 8 Sidor om vi fick använda samma färgsystem, och det får vi.

Alla verkar uppdaterade, de läser andra nyhetstidningar, ser på TV och lyssnar på radio. Men det är bra att kunna läsa om nyheterna på ett enkelt vis, tycker gruppen.

Vi tittar tillsammans på 8 Sidor's första sida. En bild från ett bombdåd i Turkiet.

– Är det ok att visa en sådan bild, undrar jag.

Alla är överens. Jo, så kan man göra. Det är ju verkligheten. Man måste våga visa världen som den är.

– Det borde vara mer om teater i allmänhet och Glada Hudik i synnerhet i 8 Sidor, säger Linda

– Jag tycker väldigt mycket om Glada Hudik-teatern, jag har själv gjort en intervju med Toralf.

– Och så tycker jag att veckotidningar ska finnas på lättläst, som **Hänt i veckan** och andra tidningar om kungligheter och mode.

I 8 Sidor är det bilden och artikeln från dopet av prins Nicolas som fångar hennes intresse.

Leffe säger att tidningen är lagom lång. Bengt tycker att tidningen blivit tunnare på sista tiden.

– Hur många sidor har den som mest? Jag måste tänka till innan jag svarar.

– 8 Sidor! Alltid 8 sidor. ●

Lättlästa boktips

Här presenterar vi tre av LL-förlagets kommande böcker. Succéboken *En man som heter Ove* blir årets "julfilm". Niklas Darke har gjort en fantastisk bearbetning av boken till lättläst svenska.

TEXT KATARINA CARLSTEIN CARLSSON.

En man som heter Ove av Fredrik Backman

Innan han dricker morgonkaffet ska han gå sin vanliga runda i kvarteret.

Det har Ove gjort varenda dag i alla år han har bott här.

Finns ingen anledning att låta bli bara för att han ska dö i dag. Hur skulle det se ut?

Nu kommer äntligen succéboken **En man som heter Ove** på lättläst svenska, i bearbetning av Niklas Darke. I december har också filmen med Rolf Lassgård i huvudrollen biopremiär. Den kommer att förse med syntolkning.

Fåglarna och vi av Joar Tiberg

Följ fåglarnas liv genom fyra årstider. Och människornas. Ibland är vi inte så olika som vi kanske tror.

Joar Tiberg har skrivit en poetisk fågelbok med många vackra illustrationer. **Fåglarna och vi** är en berättelse om livet i naturen, där inget saknar mening.

Den allvarsamma leken av Hjalmar Söderberg

Arvid och Lydia blir kära som unga men får inte varandra. När de möts tio år senare går känslorna inte att styra. Hjalmar Söderberg klassiker **Den allvarsamma leken** har återberättats av Johan Werkmäster. Den skildrar kärlek och otrohet i det tidiga 1900-talet Stockholm.

Håll utkik efter Boktidningen!

I vecka 2 kommer den nya **Boktidningen** med vårens böcker från LL-förlaget.

Om du inte brukar få tidningen, kan du beställa den på lattelast.se

Med lättlästa böcker i undervisningen kan man inkludera alla i klassrummet. Här pratar Jenny Edvardsson med några av sina elever.

Animerade videos, att rösta med mobilen, bloggar och lättläst är vardagsmat för Jenny Edvardssons gymnasieelever i Kristianstad. Tekniska lösningar i skolan var också det som gjorde att just Jenny blev årets vinnare av MTM:s Amypris.

TEXT LENA BOQVIST **FOTO** CATHARINA KÅBERG

Nya lösningar i skolan väcker läslust

Wendesgymnasiet i Kristianstad är en yrkesinriktad skola med bland annat fordons- och transportprogrammet samt bygg- och anläggningsprogrammet.

– Eleverna som går här har en dragning åt praktiska yrken och intresset för böcker och läsning är inte alltid på topp. Ungefär en tredjedel av mina elever har någon form av läsnedsättning. Det är en utmaning jag gillar! säger Jenny Edvardsson, lärare i historia och svenska.

Sedan augusti 2015 är Jenny även förstelärare i svenska, språkutveckling och IKT (informations- och kommunikationsteknik). Som ny på skolan ställde hon höga krav på rektorn. Hon ville ha öronmärkta I-pads som alltid skulle vara i klassrummet.

– Det digitala intresset har alltid funnits sedan jag började jobba som lärare. En del svårigheter försvinner ju nästan om man hittar alternativ.

Jenny Edvardsson har tidigare arbetat som rektor.

– När jag började som rektor plockade man bort ”stökiga” elever från klassrummen och jag tror inte på det. Jag tror att man behöver social gemenskap. Hur kan man göra för att hitta vägar så att alla kan vara i klassrummet? När jag blev lärare igen var det självklart för mig att försöka hitta dessa vägar.

Alla elever i Kristianstads kommun har tillgång till inlästa läromedel från Inläsningstjänst vilket är en bra bas enligt Jenny. De med läsnedsättning får även skönlitteratur och facklitteratur som talbok via MTM:s bibliotek Legimus. I undervisningen använder Jenny dessutom digitala verktyg för dem som behöver, till exempel talsyntes, rättstavningsprogram och skrivmallar. Och så lättlästa böcker.

– Jag arbetar med lättlästa böcker både i historie- och svenskundervisningen. Till exempel har jag använt en återberättad

En tredjedel av mina elever har någon form av läsnedsättning

Jenny Edvardsson är en flerfaldigt prisbelönad lärare.

version av **Mina drömmars stad** när jag ville ge en bild av Sverige i gränslandet mellan jordbrukssamhälle och industrisamhälle. I svenskundervisningen använder jag en del lättläst litteratur när vi arbetar med lässtrategier.

– Bara för att man anpassar och gör undervisningen mer tillgänglig betyder inte det att man förenklar allt. Kraven finns ju fortfarande kvar och är samma. Om man inte läser böcker kan man inte börja med Dostojevskij utan kanske med **Axel var idiot**, som är en lättläst bok, och analysera den. Eller noveller som man hittar i Spotify.

Bloggar är som sagt vardag för hennes elever. Före varje lektion kan de ta del av

vad som ska hända på nästa lektion. Och är de sjuka kan de ha koll på vad som görs.

Det är ett transparent system. Jenny har också insett att andra gymnasielärare är intresserade av hennes arbetssätt. Så nu har hon också bloggar riktade till pedagoger och lärare. Och hon föreläser några gånger per termin på skolor och utbildningar. Det verkar vara Jennys år. Hon har fått Lärarförbundets lärarpris, Amypriset och Guldäpplets andra pris.

Vad betyder priser och uppmärksamhet för dig?

– Det är ett kvitto på att jag gör rätt, det sporrar mig. Vad kan jag mer göra som jag inte gör i dag? Och hur kan mitt arbete sporra andra? ●

Jennys tips till lärare som vill jobba tillgängligt

3 IKT-tips (information och kommunikation)

● **Tips 1: Googles olika produkter**

Du kan skriva och dela dokument genom Google docs, du kan skicka e-post genom Gmail, du kan samla dina olika dokument i Drive, du kan driva en egen blogg genom Blogger, du kan ha live-möte via HangOuts och du kan lägga upp dina filmer eller se andra filmer via Youtube. Genom Googles produkter får du en bra grund att utgå ifrån.

● **Tips 2: Pearltrees**

Denna funktion är fantastisk. Du skapar ett konto och kan sedan samla allt bra du hittar på nätet på ett och samma ställe, Pearltrees. Du kan skapa mappar och undermappar och få bra struktur på ditt samlade innehåll. Drar du ner appen kan du samla saker i din telefon och när du sedan loggar in på pearltrees på datorn synkas dina enheter och det du dragit ner till telefonen finns också på datorn.

● **Tips 3: Voto.se**

Genom voto.se kan du få till snabba omröstningar och återkopplingar i ditt klassrum. Eleverna kan använda sina smarta telefoner, paddor eller datorer för att svara och du kan visa resultatet direkt på din egen enhet.

3 tips för mer tillgänglig undervisning

● **Tips 1: Se över den litteratur du använder i klassrummet**

Våga hitta alternativ. Använd ljudböcker, lättlast material, Spotify, Legimus och Inläsningstjänst förutom de vanliga läroböckerna.

● **Tips 2: Använd dig av högläsning**

Läs texter högt för dina elever. Stanna upp och fånga in svåra ord och begrepp samt diskutera innehåll och textens struktur. Ge eleverna lässtrategier så att de själva vet hur de ska närma sig och förstå olika texttyper.

● **Tips 3: Använd tillägg till Chrome och Google docs**

Om eleverna arbetar med Chrome kan du hjälpa dem genom att lägga till gratis tillägg såsom talsyntesen SpeakIt. Gör du det kan eleverna sedan markera all text de hittar på Internet och få texten uppläst. Bra stöd för de som behöver. Arbetar eleverna med Google docs kan du lägga till tillägget Stava Rex, en rättstavningshjälp, så att de får hjälp när de skriver egna texter. Via länken som följer kan du se hur man lägger till via Chrome: <https://youtu.be/jiLjkGeHTY>.

Pirater i sikte

I vinter är det gott om pirater på Ishavet. De bjuder på äventyr, skräck och skratt.

TEXT SARA LAFOLIE

Fast i isen av Mats Wänblad

Piraterna på skeppet Sjöpesten har lång-tråkigt och styr mot Söderhavet. Där sägs det finnas gott om guld och soliga äventyr. Men vad händer? Är det fel på kartan? Helt plötsligt är de omgivna av isberg. När skeppet kör fast i isen närmar sig hungriga isbjörnar. Talbok för lästräning. Från 6 år. **T**

Pappor och pirater av Katarina Mazetti

Kusinerna Karlsson har vinterlov hos moster Frida på hennes lilla skärgårdsö. När moster bryter benet och hamnar på sjukhus i stan stannar barnen på ön för att passa hästen Gervir. De åker skidor och har det mysigt. Om kvällarna ser de ett ovanligt ljussken från lotstornet. Sedan upptäcker de fotspår i snön och stulna båtmotorer. En härlig deckare med roliga kusiner, förvecklingar och pirater. Från 9 år. **T P**

Ishavspirater av Frida Nilsson

Tioåriga Siri är en modig flicka som ger sig ut på Ishavet för att rädda sin lillasyster. Det blir ett äventyr kantat av isflak och hårda prövningar. Siri möter pirater, sjöjungfrur, vargar och en iskall vuxenvärld. Piraten Vithuvud rövar bort barn och tvingar dem att arbeta i hans gruva med att hacka fram diamanter. När

Siris lillasyster Miki försvinner får han en oväntad motståndare. En fantastisk berättelse om syskonkärlek, mod och mänsklighet. Passar bra som högläsningssbok eller att läsa själv från 9 år. **T P**

Stormens öga av Leigh Bardugo

Boken ingår i en fantasyserien om föräldralösa Alina i det krigshärjade landet Ravka. Alina har visat prov på ovanliga krafter och plockats upp av den magiska eliten Grishan och Skuggmästaren. Äventyret fortsätter i denna andra bok där Alina och hennes vän är fångar ombord på ett skepp styrt av en mystisk pirat. De måste axla ett farligt uppdrag för att rädda sitt land. Från 13 år. **T P**

Namntävling avgjord!

Här ser du kompisarna Viri, Snirk och Polkan. Namnen är de vinnande förslagen i tävlingen vi för en tid sedan utlyste på barnens Legimus.

Tre vinnare kommer att belönas med varsitt pris som består av hörlurar, två biocheckar och en tygkasse med två kompisar på. Grattis!

Moa Hoff heter den illustratör som har gjort figurerna. Du hittar dem på legimus.se. Andra nyheter på barnsidorna är filmade boktips och möjlighet att skapa egna topplistor.

Nya taktila bilderböcker

Nämen Benny av Barbro Lindgren

Benny tycker att allt är botten, hans mamma bara städar och lägger hans pinnar och potatisar i långa rader. Hon vill också att Benny ska bada och att hans mjukisdjur Lillnöffe ska åka in i tvättmaskinen. Men då är måttet rågat och Benny bestämmer sig för att flytta. Barbro Lindgren mottog 2014 litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne. Taktill bilderbok med collagebilder. **P**

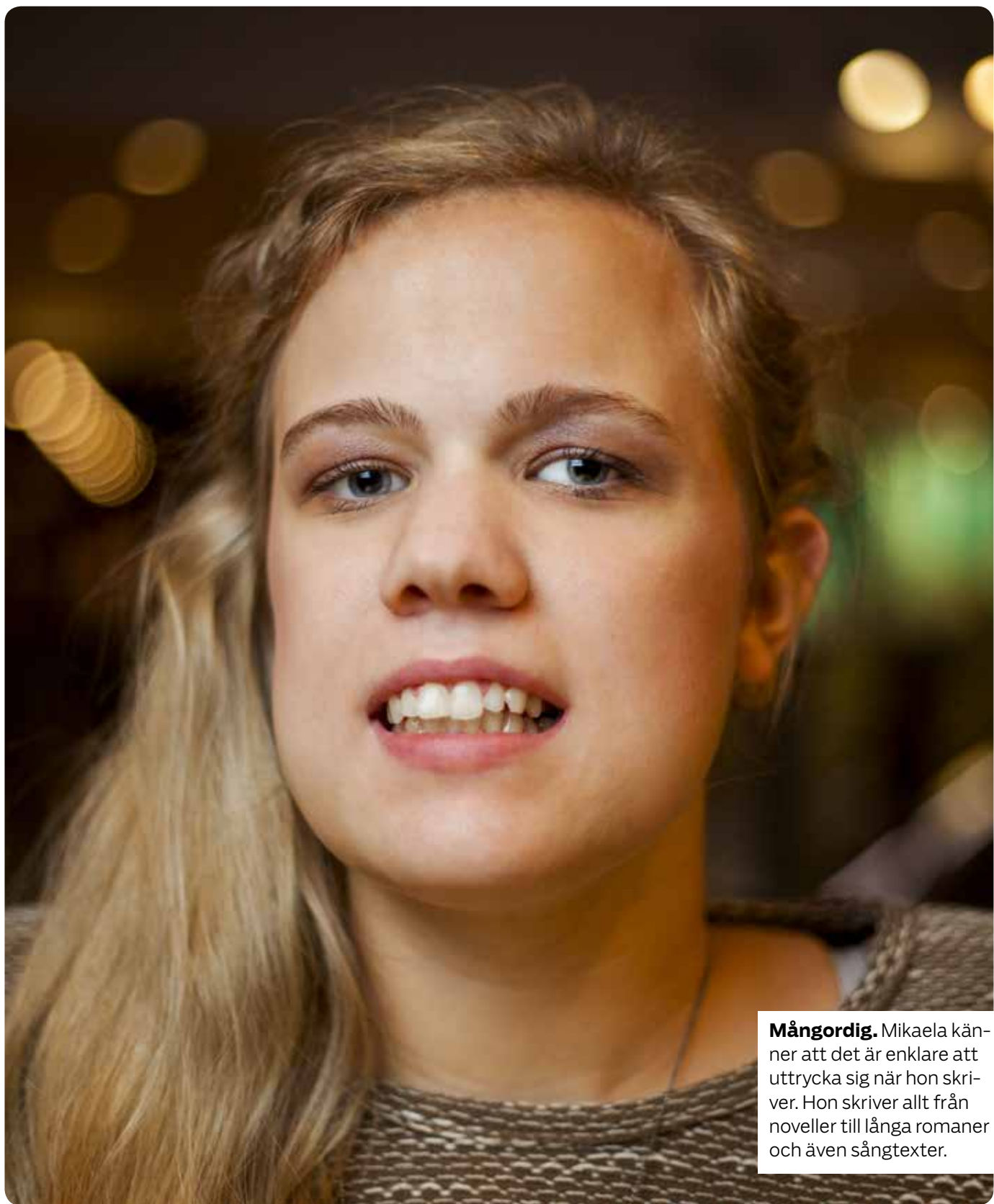

Är det du, mammä? av Stefan Casta

Lilla lammet ska för första gången gå på sommarbete. Hon är så upptagen av alla nya intryck att hon halkar efter mamma och de andra fåren och hamnar utanför hagen. Där möter hon en rad djur och får fråga sig fram: "Är det du mammä?, Mjaooo-nej, jag är en katt, Åh en hatt sa lilla lammet". Humoristisk upprepningssaga. Taktill bilderbok med collagebilder. **P**

Världens bästa näsa, öra, öga av Helen Rundgren

Fakta om sinnena syn, hörsel och lukt hos olika djur och människan. Vem har världens bästa näsa? Tja, det beror på vad man ska använda den till. Roliga exempel på skarpa sinnesorgan och hur djur kan använda dem på fiffiga vis. Texten är tryckt med storstil och punktskrift på varannan rad. Boken har svällpappersbilder i färg av olika djur. **P**

Mångordig. Mikaela känner att det är enklare att uttrycka sig när hon skriver. Hon skriver allt från noveller till långa romaner och även sångtexter.

Mikaela Nilsson låter inget hindra henne. Musik och sång, en blogg och författardrömmar är några ingredienser i Mikaelas liv. Hennes syn- och hörselnedsättning samt funktionsnedsättning som innebär att hon är rullstolsburen står inte i vägen. Drivkraften är större än så.

TEXT MARITA FORSBERG FOTO JOHAN ABELSON

”... ibland är det faktiskt skönt att skriva om sorgliga saker”

Mikaela älskar att skriva och läsa. Genom åren har hon skrivit bland annat en följetong i taltidningen **Popcorn**, artiklar, långa romaner och en blogg, **Mimmi Delux**, som hon startade för ett par år sedan. På bloggen brukar hon skriva om allt möjligt, bland annat om hur det är att leva med funktionsnedsättning och att hon inte alls vill beskrivas som dövblind. Mikaela har en hörsel- och synnedsättning. Hon blev synskadad vid ett års ålder och var sju år när hon blev rullstolsburen. Vid elva års ålder fick hon Cochlea implantat på vänster öra och en vanlig hörapparat på det högra. Mikaela har en nervsjukdom som läkarna tyvärr ej vet så mycket om. Mikaela berättar att hon i dag accepterar sin hörselskada men att det har tagit tid. Hon kan inte tänka sig ett liv som döv – utan musik och talböcker.

– Jag är hellre hörande och ogående, än gående och ohörande.

Mikaela som är 19 år bor i Staffanstorp med familjen, men under veckorna bor hon på ett elevhem i Kristianstad, eftersom hon går på gymnasiet där. Fritiden fyller hon inte bara med skrivande utan även med musik och sång. På högstadiet ville hon plugga musiklinjen, som hennes mamma har gjort, men med tanke på hörselskadan skulle det bli svårt. I dag tar hon sånglektioner en gång i veckan och där spelar hon även in egna låtar som finns på YouTube.

Kreativiteten är påtaglig och när man läser Mikaelas blogg märks det att hon har lätt för att uttrycka sig målande – bloggen är personlig och välskriven och man blir nyfiken på vem som finns ”bakom

orden”. När Mikaela berättar om sig själv upplever jag att hon är en känslomänniska – som dessutom har enkelt att finna orden och som kan leva sig in i andras känslor.

Hon älskar att läsa böcker och berättar:

– Jag tycker om att läsa ungdomsromaner, som talböcker. Jag gillar att identifiera mig med karaktärerna i en bok, vilket jag ofta gör. Jag vet att jag är bättre på att uttrycka mig via skrift än via tal. Det är lättare att uttrycka känslor som till exempel total ilska, hysterisk glädje och grov ångest när man skriver, för om jag ska säga hur det känns så låter det bara dumt och flummigt.

Mikaela, som har skrivit noveller och romaner sen tidig ålder, beskriver hur hon kliver in i en annan värld när hon skriver. Drömmen är att få ge ut en bok i framtiden.

– Jag har skickat in en bok till ett förlag, men inte lyckats ge ut den, men jag ska fortsätta att skicka in böcker, ända tills jag får ett ja!

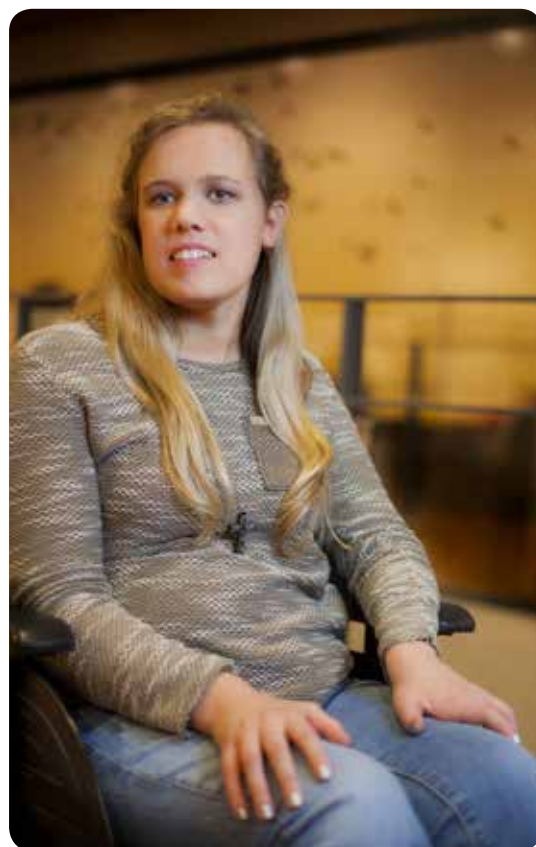
Alla intressen till trots så verkar det vara just det här med att skapa texter som är som en röd tråd i Mikaelas tillvaro. Hennes planer vad gäller skola och jobb börjar ta form:

Jag skulle gärna jobba på en tidning, eller med något annat som har med skrivande att göra.

– Det hade varit jättehäftigt att jobba som reporter, särskilt om jag får träffa kändisar, men det kanske kräver lång utbildning, så jag får se.

Det blir spännande att se vart nyfikenheten och skrivandet tar Mikaela. Resan har ju redan börjat. Hon, och säkert många läsare, har fått mersmak efter att hennes texter blivit publicerade i taltidningen Popcorn. ●

Jag ska fortsätta att skicka in böcker, ända tills jag får ett ja!

MIKAELA NILSSON

Bor: Staffanstorps

Gillar: Förutom att skriva och läsa även att kolla på film, helst ungdomsfilmerna om kärlek.

Mikaelas blogg:

www.mikaelasliv.webblogg.se

Youtube: du kan söka på "Mikaela Nilsson" för att lyssna på hennes egna låtar. Hon har även lagt upp lite uppträdanden samt klipp där hon sjunger sina favoritlåtar på teckenspråk.

Läser: Tycker mycket om och har läst taltidningen Popcorn så länge den har funnits.

Mikaela skriver i Popcorn och just nu är hennes bok "En sång till livet" med. Den handlar om kärlek, men också om musikkvärlden. Huvudpersonen är en kille som är sångare i ett rockband.

Pluggar: Går på Handelsprogrammet på Riksgymnasiet i Kristianstad, sista året.

Taltidningen Popcorn

Popcorn ges ut av MTM med 12 nummer per år och är en taltidning utan tryckt förlaga som innehåller reportage för barn och ungdomar, boktips och följetong. Tidningen är för personer med synnedsättning och är uppdelad i två avdelningar, en vänder sig till barn mellan 6-12 år och den andra till ungdomar 13-18 år.

Prenumerationen kostar 100 kr per år, men är gratis för barn och ungdomar.

Svenska Daisykonsortiet, SDK, har haft sin årliga konferens i ett novembermörkt Stockholm. Tema var Bemötande och tillgänglighet. Intresset var större än någonsin och deltagarna gillade att människan lyftes fram istället för tekniken.

TEXT KATARINA C.C. FOTO CARINA GERDIN

Konferens om bemötande och tillgänglighet

SDK vänder sig till alla som på olika sätt ansvarar för, arbetar med eller är intresserad av att göra information tillgänglig. Talade gjorde bland annat Michael Wright från NOTA, Danmarks motsvarighet till MTM. Han presenterade projektet Duo, där NOTA för samman elever med läs- och skrivsvårigheter så att de kan dela erfarenheter.

Minna von Zansen från finska Celia berättade om projektet Bibliotek för alla, som ökat kännedomen om talböcker i Finland.

Vill du veta mer om talande robotar, smarta telefoner och att leva ett spännande liv med Asperger kan du se hela konferensen på YouTube. Länken hittar du via mtm.se.

Läsliv fick en extra pratstund med Lisa Carlsson och Charlotte Juhlin som arbetar på Stadsbiblioteket i Göteborg. De hade en programpunkt om sin drop-in verksamhet för talböcker och e-böcker.

–Våra chefer tänkte att det är bra att samla allt kring teknik på samma gång, både talböcker och e-böcker. Men det fungerar inte helt optimalt eftersom låntagarna har

olika förutsättningar och förväntningar. De har inte heller samma behov, säger Charlotte Juhlin.

–Med de som lånar e-böcker kan vi lite snabbt gå igenom hur tekniken fungerar. De är nyfikna och ofta vana vid teknik. Talbokslåntagarna behöver vi bemöta på ett annat vis. Vi behöver lugn och ro, och integritet. Även om de inte behöver visa upp några papper på diagnoser, så behöver vi ha ett samtal om varför de ska läsa talböcker.

– Talböcker handlar om att vara delaktig i samhället. Vår uppgift är att finnas där och hjälpa till i en ny situation, säger Lisa Carlsson. När en person kommer och vill ha en inloggning till Legimus är det viktigt att vi tar det lugnt och lyssnar.

– När vi har drop-in är vi alltid två personal, så att vi kan gå undan med en person i taget, berättar Charlotte. Det här är ett tack-samt jobb, vi får mycket positiv respons. ●

Internationell Daisykonferens våren 2016

Det blir ännu en konferens om tillgänglighet och publicering i vår. Den 16-18 maj anordnar MTM, Internationella Daisy-konsortiet och SDK konferensen

Take Part

– **Human Perspectives on Inclusive Publishing.**

Huvudtalare blir Alice Bah Kuhnke. Huvudsponsor är Svensk biblioteks-förening. Anmälan öppnar i januari.

Läs mer på take-part2016.se

5 frågor till...

Anne-Marie Körling som tagit över rollen som Sveriges läsambassadör. Hon är också grundskolelärare, föreläsare, författare och galen i humlor!

TEXT SARA LAFOLIE FOTO STEFAN TELL

Vem är den nya läsambassadören?

– En nyfiken person. Lärare till professionen, författare och engagerad läsare som tycker om att ha böcker omkring mig.

Läsambassadören ska verka för att barn och unga, oavsett bakgrund, ska få lika möjligheter att nå litteraturen. Hur börjar vi?

– Vi måste nog börja med oss själva. Vilka läsare är vi? Om vi läser ser barn och unga att vi läser. Barn gör det vi gör. Därför är frågan om hur vi ska få barn att läsa en fråga att också ställa till oss själva. Om jag har en bok med mig, om jag läser där barn och unga är får jag ofta frågan – varför jag läser och det är en början på det vardagliga samtalet om läsning.

Hur kan vi "kila in boken" hos den läsovane?

– Vi måste ha böcker med oss. Dela med oss av våra läsupplevelser. Vi måste också se till miljöer ur perspektivet att ge böckerna plats. Lägga ut dem på bord, synliggöra dem på platser där barn och unga är. Böcker är många språk: bildspråk och formgivning som talar och berättar. Hur vi ser på böcker syns i hur vi behandlar böcker.

Vad har du för tankar kring lättläst och tillgängliga medier?

– Alla måste få möjlighet att läsa texter utifrån sin

Boktips: Din tur, Adrian av Helena Öberg. "En bok som berör, känns och befriar. Den har många bottnar"

förmåga, det är en djupt demokratisk fråga. Det lättlästa och det tillgängliga får inte bli stigmatiserande och sammankopplas med brist och oförmåga hos läsaren. Det är därför viktigt att lägga fokus på samtal om själva innehållet. Lätta texter och lättlästa texter betyder inte att samtalet om hur dessa texter påverkar läsaren är enkla.

Vilken bok har Läsambassadören i fickan just nu? Dagens boktips?

– Just nu har jag en liten Pixibok i fickan. Den heter **Jättemyrsloken hjälper till** av Lotta Olsson och Maria Nilsson Thore. Jag läste den nyss för en liten en. Vi vinkade till jättemyrsloken i boken och sa hej. Vi rörde oss tillsammans in i bild och text. Efteråt umgicks vi med orden "stor" och "liten". Språket kröp ut ur boken och in i samtalet om stora och små saker. ●

Läsambassadör

Namn: Anne-Marie Körling

Ålder: 57 år

Bor: Stockholm

Yrke: Grundskolelärare, föreläsare, författare och krönikör.

Kuriosa: Hon är galet intresserad av humlor.

Läsambassadörer

Uppdraget gavs hösten 2015 till Anne-Marie Körling av Statens kulturråd. En expertjury med representanter för litteratur- och biblioteksbranschen utser den svenska läsambassadören. Uppdraget är tvåårigt.

BIT FÖR BIT

Hur mycket kan du om litteratur? Testa dig själv eller tävla mot andra! Läs en ledtråd i taget och svara när du tror att du kan. Rätt svar finns under frågorna.

	5 POÄNG	4 POÄNG	3 POÄNG	2 POÄNG	1 POÄNG
STAD	Bo Setterlind och Erik Axel Karlfeldt gick på gymnasiet här.	En av stadens berömda söner är författaren Lars Gustafsson.	1997 inrättade staden ett pris till ett författarskap i Tomas Tranströmers anda.	I boken Direktörernas direktör skildras Sigfrid Edström som var VD för Asea.	I novellsamlingen Västmanland från 2015 utspelar sig en novell i residensstaden.
FÖRFATTARE	Född 1968, är illustratör och barnboks-författare.	Hon arbetade som illustratör på Dagens Nyheter 1990-2010.	Hon fick Expressens Heffaklump 2007.	Hon har bl.a. skrivit Vem är sjuk? Och Liten och stor.	Hennes mamma är författaren Carin Wirsén och hon har illustrerat flera av hennes böcker.
JUBILAR	I år är det 100 år sedan denne amerikan föddes. Han dog 2005.	Var amerikansk författare, dramatiker och skrev filmmanus, bl.a. till De missanpassade.	Vann Pulitzerpriset för drama 1949.	Var gift med Marilyn Monroe 1956-1961.	Hans mest kända pjäs är En handelsresandes död.
LITTERÄR INSTITUTION	Denna institution med inriktning mot barn firar i år 50-årsjubileum.	Erhöll Samfundet De Nios Astrid Lindgren-pris 2006.	En av initiativtagarna till institutet var Lennart Hellsing.	Ligger på Odengatan 61 i Stockholm.	Ett nationellt centrum med specialbibliotek för barn- och ungdomslitteratur.
LITTERÄR PERSON	Han är en medelålders, frånskild poliskommissarie.	Han har en dotter. Hans far målar hötorgskonst.	I den engelska tv-serien spelades han av Kenneth Branagh.	Han bor i Ystad och figurerar för första gången i Mördare utan ansikte.	Henning Mankell är författare.

Rätt svar: Stad: Västerås Författare: Stina Wirsén. Jubilar: Arthur Miller. Institution: Svenska barnboksinstitutet. Litterär person: Kurt Wallander.

FRÅGOR: HELENA LINGMERT

LIFE'S A BITCH

AV EMELIE WEDHÄLL

Emelie Wedhäll ritar serier om livets berg- och dalbanor.

Julen kan vara så mycket mer än bara mat, klappar och frid. Vi tipsar om fem böcker där julen inte blev som alla tänkt sig ...

TEXT HELENA LINGMERT FÖRFATTARFOTO FREDRIK HJERLING

Julgodis och julsagor

Mazettis julblandning

av Katarina Mazetti

Tolv stycken texter med julen som tema. Det är en blandning av noveller, skräckhistorier och kåserier. Bland annat får man reda på hur en spritsmugglare firar sin julafton och varför Carina grät när hon fick sin önskejulklapp. **T P**

Julmatchen på västfronten

av Pehr Thermaenius

I fem månader hade kriget pågått. Soldaterna befann sig i skyttegravarna på västfronten. På julnatten 1914 avstannade striderna och på juldagen gick soldaterna ut i Ingenmansland och bytte souvenirer och spelade fotboll mot fienden. Författaren har följt två av spelarnas öden. **T P**

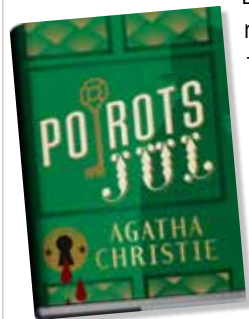
En julsaga

av Charles Dickens

Charles Dickens klassiska julsaga om den elake och snåle Ebenezer Scrooge som får besök av julens tre andar. Han konfronteras med sin barndoms jular, sin samtid som välbärgad Londonbo och hur han i framtiden riskerar att dö ensam och olycklig. **T**

Poirots jul

av Agatha Christie

Den åldrade miljonären Simeon Lee har tre vuxna söner som alla har ett komplicerat förhållande till sin far och varandra. Simeon bjuder in hela familjen att fira jul, men på själva julafton hittas han ihjälslagen i ett låst rum. Det blir Hercule Poirots uppgift att lösa mordet. **T**

God jul

av Jonas Karlsson

Kommunledningen vill överraska invånarna genom att göra en julhälsning på kommunhusets fasad. Lokalpressen bjuds in, men Gunvald på fritidsförvaltningen förstår inte vikten av samarbete och julglädjen är snart ett minne blott. **T P**

